

Nieuprawnione skorzystanie z gwarancji na pierwsze żądanie a rozliczenia zwrotne stron

Funkcjonujący w obrocie model gwarancji płatnej na pierwsze żądanie¹ sprawia, że realizacja tego zabezpieczenia jest dla beneficjenta stosunkowo prosta. Jednocześnie kreuje to praktyczne ryzyko skorzystania z zabezpieczenia mimo braku ku temu podstaw. W takim przypadku, z uwagi na zaangażowanie kilku podmiotów, powstać mogą wątpliwości co do tego, w jakim układzie podmiotowym i na jakich zasadach przysługują roszczenia zwrotne umożliwiające odwrócenie skutków nieuprawnionej realizacji zabezpieczenia. Celem opracowania jest ogólne omówienie tych właśnie roszczeń.

ŁUKASZ PRZYBOROWSKI

Uwagi wstępne

W kontekście analizowanego zagadnienia należy w pierwszej kolejności sprecyzować pojęcie nieuprawnionej realizacji gwarancji przez beneficjenta. Na potrzeby opracowania pojęciem tym objęte są przypadki, w których doszło do wypłaty sumy gwarancyjnej przez gwaranta, mimo że nie zaistniały formalne bądź materialne przesłanki wypłaty, w tym przypadki wypłaty w okolicznościach tzw. nadużycia (celu) gwarancji. Każda z tych sytuacji może prowadzić do odmiennej oceny prawnej, dlatego też poniżej zostaną one poddane odrębnej analizie. Dodatkowo, z uwagi na zaangażowanie kilku podmiotów (a więc występowanie kilku stosunków prawnych między różnymi podmiotami), odrębnej analizie poddać należy wpływ omawianego zdarzenia na rozliczenia w ramach danego stosunku prawnego.

Doniosłość braku zaistnienia formalnych przesłanek wypłaty

Jeżeli nie wystąpiły przewidziane w dokumencie gwarancji formalne przesłanki wypłaty, gwarant nie jest zobowiązany do spełnienia świadczenia z tytułu gwarancji². Szerzej rzecz ujmując, dotyczy to wszystkich przypadków, gdy forma lub treść żądania nie jest zgodna z wymogami prze-

¹ Skrótowo i wprowadzająco do problematyki por. Ł. Przyborowski, *Roszczenia zwrotne na skutek uprawnionej realizacji gwarancji na pierwsze żądanie*, Monitor Prawa Bankowego 2020, nr 11, s. 80-83, z dalszymi odesłaniami.

² Por. np. R. Trzaskowski, *Poręczenie i gwarancja bankowa*, Warszawa 2011, s. 225 (z dalszymi odesłaniami).